

MARCZIUS TIZENÖTÖDIKE.

Csütörtök

30. szám.

Pest, majus 24-kén 1849.

E lap megjelenik minden este, vasárnapot kivéve. Előfizetés mai naptól december végeig Budapesten házhozhordással 5 fr., vidékre postán horitékban 6 fr. p. p. Hónapos előfizetés csak helyben, s a hónap első napjától kezdve fogadtatik el. Előfizetheti helyben a kiadóhivatalban (Országuton, Kunevalderház) és minden postahivatalnál. Hirdetések egy háromszor hasábozott sorért, vagy ennek helyéért 2 kr. pp. — Egyes szám 3 kr. pp.

Pest majus 24. 1849.

A „Közlöny” 111. száma nem jutván kezünk-höz, az „Alföldi hírlapból” vesszük ki a következő fontos cikket:

— A mai, 111. szám alatti „Közlöny”-ben négy rendbeli kormány-rendelet jelent meg, mely a netalán betörő muszka elleni előkészületeket tárgyalja. — Ezuttal csupán az első okiratnak, t. i. a ministeri tanácstól a kormányzóhoz tett előterjesztésnek rövid tartalmát közöljük, mely ez:

Az országot idegen hadsereg beavatkozásának veszélye fenyegeti. A muszka katonaság egy csoportja azóta talán már át is lépte a magyar föld határait stb.

Nincs sem jog, sem érdek, nincs vallás, nincs nemzetiség e hazában, melyre a muszka beavatkozás által védelem helyett eltiprálás és végveszély ne várakoznék.

Tehát minden vallás, minden nemzetiség, a szabadság, a függetlenség mind egyesülni fog, mindennek egyesülnie kell, az országos kereszties háborúban részt venni. Hadseregünkhöz így milliók csatlakoznak. Egyesek elvesznek, de a nemzet megél s megáll, és megmenti erejével és példájával Európa magát.

E kereszties háborúja a szabadságnak felső Magyarországra nézve — véleményünk szerint — azonnal kimondandó, hogy, ha a felkelés órája üt, az országos háborúra a nép készen találtassék.

Szükségesnek tartjuk különösen:

1) Hogy a muszka beavatkozás ellen, Európa színe előtt, a nemzet nevében, ünnepélyes óvás tétessék.

2) Hogy a nép felhívások által az általános fölkelésre buzdittassék.

3) Hogy folyó hónap 27-étől kezdve 3 héten keresztül minden ünnepnapon és csütörtökön az egyházakban mise tartassék és könyörgések s egyházi beszédek mondassanak elhárítása végett azon irtóztatós veszedelemnek, mely az európai népek szabadságát, különösen a magyar nemzet legdrágább kincseit fenyegeti.

4) Hogy minden polgárra nézve a f. évi június 6-ra a böjtölés kötelezőleg mondassék ki.

5) Hogy a 3-dik pontban meghatározott napokon, napjában kétszer, minden templomban, minden harangok meghuzattassanak.

6) Hogy annak idejében a püspöki kar és a papság, papi öltözetében a fölkelő néppel együtt jelenjen meg, s a népet az emberi nem szabadsá-

gaért halált szenvedett megváltó nevében hősi harcra buzdítsa.

7) Hogy intézkedés történjék, miképen a hátrászéleken a beavatkozó muszka sereg elől minden élelmi szerek és szükségletek egész mérföldekre elháríttassanak, az álladalom tökéletes kárpótlást ígervén azoknak, kiknek ez által kár okoztatik.

Mind ennek végrehajtásával a közoktatási, és a polgáriakra nézve, illetőleg, a belügyminister bizatik meg.

Eddig az Alföldi hírlap. És ha bekövetkezik a harmadik invasio, s látandjuk a Karpatokon lengeni az orosz zászlókat, mit teendünk akkor?

Támadjon fel a nemzet, mint egy ember, s legyen vitéz hadaink tartaléka, legyen egy számra xerxesi, de vitézségre magyar tábor, mellynek száz meg százezer testei átronthatlan bástyát képezzenek a haza körül.

Legyen vezérünk az isten, kinek mindenható segedelmét kérni kormányunk felszólít, s vezérlate alatt harczoljunk, mint illik harcolni azoknak, kik zászlainkra isten örök igazságát írák.

Bátran fel! Az orosz hatalom nagyságának féle mese, másik felében több a gyarlóság, mint bármely emberi intézetben.

Az orosz kormány megszokta, roppant számokban beszélni. Ő jobban érti, mint bár ki, roppant hadakat gyűjteni — papiroson, mellynek lábón alig van fele.

Lengyelország négy millió néppel 1831. hét hónapig állta ellent az oroszoknak, s azután sem orosz erő vivá ki a diadalt, s mi legalább tizenkét millióval ne bírnánk győzni?!

Seregünk diadalmuk által lelkesült, s ha kell, seregünk lesz az egész nemzet.

Ellenségeinket nem lelkesíti sem már kivivott diadal, sem a szabadság és hazafiság szent szelleme.

Ellenségünk Austria, és ha megtámadand, Oroszország.

Austria öngyilkos, mert ki önkint adja magát más hatalmába, az életétől fosztá meg magát.

Oroszország világszerte gyűlölt megtestesülése az absolutismusnak, melly azáltal, hogy senki rokonszenvét nem bírja, hatalma felét veszti.

S e gyűlölség szerzend nekünk részvétet, rokonszenvet és szövetséget.

De szövetségesünk az isten, kinek örközését lehetetlen volt eddig is nem tapasztalni felettünk. Csak ezt el ne hagyjuk, miénk leend a diadal.

Azért magyar nép, ne csüggedj, imádkozzál és harczolj!

D.

Czuczor.

Méltán vagy a hon szive, Pest,
Népedre méltán vagy kevély,
Mégis fiadról, mint anya,
Fiadról elfeledkezél.

Nincs egy örömháng ajkadon,
Kezedbe nincs babér?
Midőn egy leghűbb gyermeked,
Mint sirból, visszatér.

Feledted, hogy lánczot viselt,
Hogy érted szenveded,
És hozzád méltón, mint magyar,
Mint e hon gyermeke!

Mint rá tevék a lánczot, ő —
Ő azt megcsokolá, —
Igy hordja lánczát a magyar,
Hogy hordja, büszke rá.

És szólt: örömmel hordozom,
Te érted nemzetem,
Tegyétek majd a s i r b a i s
Le, mint társam, velem.

Hiador.

Ha máskor — nem: most örömmel pihentetném tollamat, ámde olly piszkos rágalomnak, olly szemtelen fondorkodásnak, minők e lapok 21-dik számában a dunavecsei követválasztás felől közöltetek*), megtorlását elmula-ztani — gyávaság, férfiuhoz illetlen bárgyuság volna.

Meglehetős számmal jelentek ott meg folyó hó 10-kén több községek választói. A nép — értve a lakottabb mezővárosokból jöttöket — okulván mult évi könnyenhiúságukon, midőn némelly urak ajánlatára egy egészen ismeretlen — később — gyáva szoknyahősnek talált egyénre ruházták bizalmukat, most már megvetve a rábeszéléseket egy — a vésznapjaiban feltűnt — szilárd jellemű férfit kivánt a képviselői székbe ültetni.

Könnyű volt a választás. Az egész solti járásban egyetlen s kitünő vala, mint nyulánk ezédrus a törpe bokrok között, Fülöp, Dunavecse jegyzője. Honérti önfeláldozása, a nép érdekeinek hő pártolása, s irigyeitől üldöztetve is tevékeny fáradozásai által érdemeket szerzett ő magának

*) A vád lapjainkban jelenvén meg, fel kelle vennünk a védelmet is, nem kételkedvén, hogy az igazság ez ügyben nem sokára kiderülend.

A szerk.

ott, hol vetélytársa Sáfári még csak szerezhethet. Ő volt az, ki nem a törvény-szabta kötelesség, hanem egyedül a honszeretet igéző sugallatától ösztönözten elhagyta esendes — jegyzői lakhelyét, míg másokat, kiknek kormányunkat követni kötelességükben áll, csak ijesztés s kényszerítés útján lehetett a czibaki diadal után elzavarni. Ő elment, fölkereste az elmenekült kormányt; s midőn mi már veszni hittünk mindent, midőn elzárva Debreczentől már-már kétségbe estünk nemzetünk jobb sorsa fölött: ő áttörve minden akadályokon, vizsgáló angyaloként jelent meg közöttünk.

Magával hozta ekkor a honvédelmi bizottmány elnökének hozzánk intézett buzdító lelkes iratát, melly mint csudaszer villanyozta át idegzetünk s felbátorita bennünket a zsarnok uralmány iránti hódolat megtagadására. Nála nélkül a lelkes solti járás Pestmegye egyéb részeinek sorsára jutandott.

Lehet-e tehát esodálni, ha a nép józanabb része, kik magukat némely nagyravágyók kezében pusztá gép gyanánt használtatni nem engedék, őt ohajtá, őt kívánta képviselőjének?

Tolongás mindkét részről igen, de verekedés nem volt; megelégedett a nép azzal, hogy a tollas Sáfáriakat Vindischeknek hivta.

Pedig a nép akarátának ennél gunyosb kijátszása még nem történt; azon egyén, kinek ők minden lépéseit, minden tetteit ismerik, mielőtt megítéltetnék, hazaárulónak kiáltatott, közszarlóknak az, kit a zsarolásban legtöbbet szenvedett helyek, Solt és Dunavecse, ezenkül Sz. Márton, Tas, Dab, Dömsöd egy szívvel, lélekkel kedveltjének vallott.

Hol az érdek egy, ninesenek ott viszátkodások.

A viszátkodást, a haragot szüli az irigység s a telhetetlen önzés. Sok illy epés érzelműeket lehetne felmutatnom a magukat honoratoroknak nevezett fehértollasok táborából; ámde ismeri őket lényükben is a nép; én, mint a tudósító honorator ur, nyers kifakadásokba és személyeskedésekbe bocsátkozni nem fogok.

Védeni vagy sérteni senkit sem vala szándékom, csak azt kívántam nyilvánítani, mint érzünk és mint látjuk a dolgot mi, kik Fülöp és az igazság mellett voltunk.

Lelkem mélyéből ohajtom, hogy az igazság fénylő világa vessen homályt mielőbb a viszátkodás és irigység mételes érzetere; Fülöp hallgattassék ki, s ha bűnösnek találtatandik: legyen megvetve s bűnhődjék; ha pedig kiviláglik ártatlansága: akkor a becsültreblókkal legyen érzettve a törvény szigora.

Adja isten! hogy mihamarabb térjen vissza körünkbe a testvéri egyetértés, mert csak így lehet birtokunkban a tetterő, melly alkot és összetart.

E t e l.

Besztercebánya majus 18-án.

Tisztelt szerkesztő ur!

Ama tapasztalás, hogy garamvölgyi regényes tájainkról olly ritkán történik említés hazánk számos lapjaiban, s érzékeny kedélyem ama tulajdona,

hogy szentebb érzelmeimet a világ előtt eltitkolni lehetlennék tartom, ösztönöztek arra, hogy jelen soraimat önhöz intézzem s egyszersmind arra kérjem, hogy azokat, ha lehet, becses lapjába beiktatni sziveskedjék.

Örömmel nyúlok tollamhoz, mert Besztercebánya városa örömnapijait, bár gyenge szavakkal, előtűntetni van alkalmam.

Besztercebánya örömnapijait! igenis! — hisz mondhatom, hogy eme város is felfogta valahára Magyarország szabadságharcának magasztos eszméjét; — a forradalomnak mennydörgő szavai: „Itt az idő, most, vagy soha!” behatottak füleibe s felébred, hogy okulva a multnak gyászos emlékéen, egy szebb jövő alkotásán működjék; felébred, s többé — úgy hiszem — nem esik vissza szomorú, hongyilkoló álmába.

Besztercét a magyar sereg előtt hátráló Trenk gyors eltávozta riasztá fel síri nyugalmából. Az arczok felvidultak; a nemzeti színek, mint hoszszú tél után a tavasz feselő virágai, ujulva a kalapok ékített karimáin. — Koszorúk röptültek az epedve várt borsodi védsereg elébe, az egész város örömrivalgott. Csak néhánynak a szeme búsan, pirulva nézett a kedves vendégekre; néhánynak, kiket vagy az együgyű s zagyva előítéletekkel megrakott elme, melly a szabadság magasztos, szent eszméjét felfogni képes nem vala, — vagy kiket a forradalom, nemzetiség, nyelv és vallásnak roszul értett fogalma, melly rémeket alkota fejükben, vagy végre, kiket önzés, s nemtelen indokok botlásra, s most — bár későni — bánatra birtak, — ezeknek szemei búsan, féltelmesen szemlélték a szabadság eme dicső védőit; hja! mert a lelkiismeret boszuló hangjait elalattatni lehetetlen.

De ne remegjete megbotlott társaink! A magyar nemzet nagylelkű, hős nemzet.

Midőn az osztrák zsarnok a honfiak nyakára esörgedező lánczot akaszt: a magyar igazság istennője a bűnösöknek bocsánatot nyujt; midőn az leghivebb barátiból is — oh s hányszor! esontvázakat alkot: ez esküdt elleneiből is barátokat szerez. —

Igenis! a magyar nemzet nagylelkű, hős nemzet!

Felejtí a multat, vigyáz a jövőre!

Ama hir, hogy Vogel közeledik: városunkat fegyverre szólítá fel. Ama polgárok, kik Simonich ellen olly igen morogva mentek, harezias felhevülésben elragadtatva kiálták: „menjünk halni vagy ölni!” S látta volna a detvai néptörzsök óriás sarjadékait, kik ezerekenként tódultak össze, hogy temessék el az osztrák rabiga zsoldosait ama mély sirokba, mellyeket évezrek előtt az általános árvíz hegyeink közt készíte. . . . Reggeltől fogva a késő estig viszhangzott „É L J E N K O S S U T H I!” (tisztelettel meghajlik szellemem neved előtt nagy férjfiú!) s a viruló Urpin mohos sziklái s a hermanetzi völgyek komor barlangjai százszorozták a fellelkesült nép eme szavait, jól tudva, hogy „a nép szava isten szava.”

Majus 15-vel ismét egy ünnepélyes, nagy nap virradott fel reánk. Görgei Herrmann a bányavárosok hős szabadítója városunkba érkezett. — Nem sokára köztiszteletű kormánybiztosunk Beniczky Lajos, ki nem ismeri a losonczy felséges,

merész kalandnak vitéz hősét? — körünkbe visszajött. Beniczky visszajött! Beniczky, ki öt hónap előtt városunkat elhagyá, hogy borostyánnal övezve térjen vissza;

S elment, hogy visszajöjjen;

S visszajött, hogy többé el ne menjen.

Örömrivalgva üdvözlé őt a város, büszke levén dicső nagy fiára. A polgárok vállain vitették lakába, mint ember, kinek szelleme fentebb áll a tömeg eszméinél.

Este fáklás zene tartatott két jeles vendegünk tiszteletére. A korm. biztos belépett a körbe, s Volni buzgó hazánkfia által mondott üdvözlésre felelt. — Láttam a büszke férfit a bámuló sokaság közepette állni s már tudom, mint nézhetett ki a római Caesar! — Tekintete nem volt többé a Carthagó romjain ülő Mariusnak búskomoly tekintete, — nem! egy nagy tettekre termett s ideálvilágban élő szellemnek megsemmisítő pillantása sugárzott szemeiből. A csillagok eltűntek fekete felhők mögé, a hold nem világolt, mintegy tudva, hogy nem szükséges ott halvány gyenge fénye, hol a szeretet mindenható lángja sugárzik. Itt a sötét éj borzalmas homályos leple alatt, lángoló polgártársai előtt tárá ki nagy lelke magasztos ábrándjait; elmondá, hogy „bár minő is leend sorsa e városnak, ő azt többé el nem hagyja.” Büszkén mutaták őt gyermekeiknek a gondos anyák „ott van ő!” Igenis itt van, s nálunk fog maradni!

Én a messzeségből éghöz emelem szemeimet; s ajkaim imát rebegnek s ezer nyelv utánozza imámat:

„Isten jobbja hozott, istennek jobbja vezessen!”

* * *

A huszárok toborzását bő süker koronázza; a fellelkesült ifjak sorba állnak a szabadság eme dicső bajnokai közé. Valódi élvezet látni emez elbarnult hősöket, a mint a lelkes hölgyektől nyert szalagokkal s az ablakokról ledobott koszorúkkal ékesítve harsogó zene kíséretében körülbolyongnak, erősen dalolva:

„A ki huszár nem lehet,

Mennyországba sem mehet.”

De elég már! nehogy unalmasakká váljanak soraim, mellyeket, ha szivesen vett, ezéomat elértem.

R. Sz.

Kún-Sz.-Miklós, majus 21.

Szerkesztő ur!

Midőn önnek levelet akarok írni, már megvallom, hogy nem szoktam írószközt venni addig kezembe, míg jól el nem gondoikodom magamban. Higyje el pedig, hogy ezt koránsem azért teszem ám, mintha olly nagy embert akarnék majmolni, mint már Napoleon, ki szinte nem vett tollat kezébe, míg gondolatit rendbe nem szedte; sem nem azért, mintha nem volna tárgyam, mellynek aztán fictióján kellene törni fejem, — hanem hát azért, hogy mikép találjam én meg ez ujság methodusának azon kedves filumát, miszerint az olvasót lekötelezhessem részemre.

— Mi tanácsot adna ön e részben? — nem tudom, de én a mondója vagyok magamnak, ha semmi mást nem irok, mint tisztán dolgot, s a melly dolog, ha legalább is 500 rász vagy 200 német bérencz legyilkolása lesz... még jobban ezéomat érem.

Iparkodom mielőbb olly helyre juthatni. Addig jó remény fejében elégedjék meg e különben nem annyira közönségesekkel, mint következnek.

Batthányi Kázmértól közvetlen, közvetve pedig Balajthy kapitánytól napokban küldetett egy utasítási paragrafushalmazzal ellátott rendelet, miszerint e város nemzetörségének ujjlag organizáltatni s mozgó védecsapatnak kell alakittatni, hogy a rendelet a népet mindig készen találván, periculum in mora ne történhessék. És ez mind igen jó és helyes eddig. Miért általában tekintve szavunk sincs hozzá. Részletesen vizsgálva azonban a cikkkeket, azt úgy, mint van, teljesen nem oszthatjuk. Nem helyeseljük azt a temérdek kivételt, melly által, ha majd fölszigázott okaikkal kirakodnak az illetők annak idején: a különben szép számu csapatot olly törpe minoritas fogja képezni, hogy nevezetes eredményt nem is várhatni tőle.

Illyenkor napi renden levén azután a kölesönös egymásra-utalgatásból a személyeskedés is, óhajtható, hogy csak az olyanok hagyatnának meg exceptióknak, kiknek majd távollétök életveszedelmet feltételezne.

E tárgyra bővebben az alakítás alkalmával térendek vissza.

Vannak szivek, mellyeknek, mint gyöngyességáknak, csak fájdalom kell, hogy kínesekek, rényeket teremjenek. S ha illy szivek a női keblekbe vannak inkább oltva: csak örülhetünk a szépek e még szebb szereneséjén.

Azt akarom mondani, hogy e város hölgyei is élnek. Megértvén az oroszágos nőegylet elnökének fölhívását, keblükre tapintottak, s miután érezték, hogy fáj nekik a beteg honvédek ruhátlan nyomorú helyzete: elhatározzák maguk között a fehérnemük gyűjtését. Ez már szép czél s szebb mint! stb... általában olly üdvös, hogy azt csak az elfogultság nem látja.

Ha mit tesznek, azt közösen teszik a jó észűsek, s azért sem egyiknek sem másiknak nevét külön nem emelem ki; a dicsőség s a tudat jutalma mindnyájoké.

Rég óta vártam már, hogy majd küldenek be ezáfolatot az e lapok 21. számában megjelent szomszéd helységünk, Dunavecséről íratott cikkre, miután egy barátom által egészen másképp adatott elő az, mint említett helyen megvan írva a követválasztásról, de biz a mint látjuk nem jött; miért én vidéki érzettem magam fölhíva e részben szólni, de koránsem a követválasztási specialitásokról. Isten mentsen meg! illy scénákkal én már torkig vagyok. Mozgassa fülét, kinek az fáj. Én csak egy kitéveli pontjára fogok felelni, mellyben a szabadesapatnak főnökmint rabló említették, s hol a nevezett egyén számtalan olly bűnökkel vádoltatik, mellyeknek egyike is elég lenne méltó bűnhődésre, ha igaz t. i., s melly esetben nem hogy követjelöltségre, de becsületes életre sem volna méltó. Ha pedig nem igaz, — mint szeretem hinni — akkor, miután a

szabadesapat sem olyan a szerint, mint II. Friderik korában, midőn gézengúz emberekből állt a hét éves háború alkalmával — s melly jelenleg becsületére büszke, sem e testület, sem compromittált főnöke nem engedhetik azt, hogy azon ezikk incognito hagyatván, szerzője feleletre ne vonassék. —

Kisbéri László.

Eperjesen, majus 19-én 1849.

Szerkesztő úr!

Nemde csudálkozik az eperjesi keleten!? — Hogy is ne, hiszen az egész ország méltán bámulhat azon, hogy az eperjesi circumspectusok és prudensok között is találkozik egyén, — a ki a Marziust el nem kárhóztatta volna. De kérjük, ne is legyen azon balvéleményben, hogy mi is a circumspectusok egyike vagyunk; személyünkben Eperjes városának csak szerény lakosát szerencsétlenségünk bemutatni.

Eperjesről ugyan nagyon sok szépet tudnánk írni a hazaárulás ügyében; mert Eperjes városa a rosznak kimerithetlen bibliája. Most azonban nem Eperjesről akarjuk uraságotat értesíteni; hanem csak arról, hogy az eperjesi polgárok agyában is eszes és forradalmi gondolatok teremnek, — a mi majdnem ellenmondás. S ezen jakobinusgondolatot jó lesz a Marziusnak felküldeni; mert tudjuk, hogy hasábjában megtermi gyümölcsét.

Tudnivaló dolog, hogy hazánk országos hivatalait majdnem csupa osztrák kezeli; s ez nagyobbbrészt júdászerepet visel kedves hazánk ügyében. Értjük a sok kamarális tisztviselőket, a kik olly boldogul érezték magokat a kaiserek atyáskodó uralkodása alatt, s a kik most is mindent elkövetnek, hogy huldigungjaikat minél előbb tehessék a liebenswürdiger Franz Joseph előtt.

A képviselőházat jó lesz figyelmeztetni ezen magyar-osztrákokra; talán megszülemlik kebelében azon böles gondolat, hogy ezen szép madarakat határozatkép per schub, kedves ajándokul elküldi az ifju császárnak odaki a szép Ausztriába, melly után annyira schmachtolnak, hogy üdvezüljenek a kétféjű sas oltalmas szárnyai alatt. Az ifju Sepri bizonyosan megörül ezen kellemes meglepetésnek, talán annyira, hogy kedves hazánkat tán többé meg nem windischgrätzelteti, legalább nem olly dühösen, mert seine lieben getreuen nem nyögendnek többé a Kossuthterrorismus alatt. Kétféjű sas! Valóban jól választott jelképe a telhetlen Habsburg-háznak!

Már az egyfejű sas sok vért, húst és dögöt fal, hát mennyire van a kétféjűnek szüksége?! Tehát nagy érdemeket szereznének maguknak a képviselő urak, ha a kétféjű sast néhány illy ausztriai magyar hivatalban megbizott marhával megkínálnák! — Pedig jó sok találkoznék; Kassán egy tuczatot lehetne szedni, a kik az úrban kimult lottocollecturát a császár oltalma alatt életbe kívánnák léptetni; hát még Selmech, Körmech stb. városokban, azon urak, kik a magyar aranyokat és huszasokat számítgatták, — nagy mértékben megérdemlik a Marzius gyöngéd figyelmét. — Ugyan butának kellene lenni a magyarnak, ha jó fizetés mellett arany és huszasok

számlálására alkalmatlan volna. Bizony tán csekély személyünk is el tudna pontosan járni ezen nyaktörő munkában. Mért nem alkalmaz a kormány oda hű magyar embereket?! Jó lesz tudatni vele.

Ennyi a magyar-osztrákokról; legközelebb tudatjuk önnel az osztrák-magyarokról véleményünket.

E p e.

Tisztelt szerkesztő ur!

Városunkban van néhány megjegyzésre méltó férfi. — Ösmerje őket a közönség is. Vegye szerkesztő ur őket pártfogása alá; foglaljanak méltó helyt mákvirággyűjtménye között.

I. Szavics az által hires, hogy éjszakának idején tartaték nála a rász gyűlés, bajai rászokból állván. Ezen gyűlésben tanácskoztak a teendő felől, gyűjtöttek pénzt, s irtak leveleket rász ügyben. Egyebek között már számos évek óta elhiresedve volt csalása és gonoszsága által.

„Januáriusban 1849-ben volt, ha jól emlékszem, midőn egy vidéki paraszt belép boltjába, kételet veendő. A pór nem egyezhet meg annak ára felett, türelmét veszelve kalmár uram, rá rival: Mit alkudozik annyira, felszáll úgy is nem sokára az értéke, nem levén elegendő kötél a madzsarak fölfüggesztésére?! — Nagyon meghökkent ezen a vevő. Agyba-főbe döngette volna a kalmárt, ha fontolóra nem veszi, hogy rászczal és ennek házában vagyon, hol minden halálos eszközök készen lehetnek. Elment a városházába, jelentést tett, keresték a jó madarat, — de már kirepült kaliczkájából.

II. Gyurkovicról a traditio egy fő jellem vonást hagyott hátra. A vad dulongó rászcsorda által annyira veszélyeztetett Bácska vidékéből, midőn minden jó érzelmű polgár kiköltözött, menedéket keresendő, Baja városa lelkes főbirája Pilasszannovics József ur is a veszély tetőpontját érven, elhagyta a várost. Utközben találkozik P. ur a fenebb említett. Amaz szomorú merengésben folytatva utját, nem is vevé észre az utóbbi, ki egyszerre csak rá rival: „Ejnye te gaz madzsar, hová szökölsz, várj — várj, el nem kerülöd úgy sem az akasztófát.”

A sors változott, P. ur egyik tagja levén a szabadkai véstörvénytörvényeknek, rendelkezhetnék emennek agyvelejéről, ha csak a koponyának birtokában lenne.

III. hőse a traditiónak Joannovits, Baja városa expostamestere. Ez az akasztófát több kis vétken kívül megérdemlette a levéltitok megszegéseért.

A ministeriumhoz intézett leveleket, leginkább a rászcsordának városunkhozi közeledtével, felfogta s nem expediálta. A kormány ezáltal nagy zavarba jöhetett.

IV. Bartók plebános eléggé ismeretes kétszínűsége miatt. Ha nem is emelt ugyan, legalább tudomásom szerint, szót a magyar kormány és ennek rendeletei ellen; úgy mint biztost és minden kétségkivül állithatom, hogy nem is szolt a magyar kormány mellett.

A nép felvilágosítására és lelkesítésére mit sem tett.

Marcziusban néhány száz katona jövének városunkba, a rácz comitét felbomlott. A magyar katonák fogdoszták a bicolor-érmüket. S ezek között fájdalom plébános urunk is volt. Vallatás és tanúk által kitudatott, hogy az osztrák zsoldosokkal volt érintkezésben.

Egy factumot mondok el. Baján lakik egy teótól talpig becsületos, gazdag halász, Jonicz nevezetű, ki hazafisága miatt eléggé ismeretes volt. Ehez járdogált gyakran a pléb, s egészen megváltozott. A ragályos kórban ő is részesült olly nagy mértékben, hogy Baján levén a császáriak, az L. féle koresmában nyilvánosan rágalmazta a magyar kormányt. sat. Ezen szánalomra inkább mint gyűlöletre méltó egyén, gyermekeit, házáat, vagyonát itt hagyva, elszökött a magyarok jöttökör Báltaszékre.

Legyen bünbocsánat adva ezen különben jószívű s csak elesábitott embernek. Visszatérek a dolog eleveire.

Bartók uram Szabadkára szállított. Vész-törvényszék elébe állított s kevésbe mult, hogy halál fia nem lett, Batthyány Káz. mint teljh. biztos azonban őt attól megmenté.

Jelenleg városunkban tartózkodik, plébános továbbá is. Hadd legyen, szavaljon bár Kossuthról vagy császárról, mindegy; a nép nem hallgatja. Elvesztette a nép bizodalját.

V. Bichler nyugdíjazott kapitány, ha kap nyugdíjt a magyar kormánytól? ne adassék az honárulónak.

Ez a kétéletűek v. az amphibiákhoz tartozik. A magyarok folytonos győzedelmei közt nem látatá rosz érzelmét. Minekutána pedig tetszett volna Fortuna asszonyságnak a fegyverszerencsét az ellenoldalra is csak egy keveset átszolgáltatni, világosan kitünteté azt.

Bichler a zsoldos sereg ittlétekor es csillogó villogó egyenruhájába búván, méltatá fakóját agglábaivali sarkantyuzására.

Az osztrák tisztekkel társalgott, ide s tova nyargalódzott s mindenféle intézkedéseket vitt véghez. A magyarok bejövén, alig mutatkozóék, mégis elfogták, Szabadkára küldték.

Ott kihallgatták és — haza bocsátották. — Valamelly rendelet mondja, hogy a nyugdíjazott tiszteknek uniformban kell menni; ez azonban maiglan is utcahosszat civilruhában sétálgat.

Majus 16-kán érkezett egy futár városunkba, a fejér hajóféle vendéglőben leszállt.

Kerekes őrnagynak és Baja városa térparancsnokának Buda bevételeit jelenté a magyarok által. Ezen hír az egész várost örömittassá tette. Megvendégelték dúsán a futárt éjjeli 12 óráig. Az egész város dőzsölt, dobzódott éjjélig.

Reggel kijózanodván, hallók futár uram bebörtönöztetését. Elmentünk a helyszínére, s látunk futár uram szobája előtt álló öröket. Kormánybiztosunk előtt gyanus volt az, hogy sürgönyt nem hozott. — Kerekes kikérdeztette, — megvallotta, hogy ő is csak más futártól hallá. —

Elbocsájtották, távozása után kisült, minő alávaló embert volt, inas, iró, szökött katona egy személyben.

Illyenekre vigyáznunk kell, spionok is lehetnek. —

Levelemet befejeztem véltem, midőn épen hallom, hogy Jonicz házáat a hatóság el akarja árvereztetni.

Ezt én igazságtalanságnak tekintem. — Velem Baja városa legnagyobb része hasonlót fog mondani.

Ha elfelejté magát egy keveskét a bor szesze vagy más egyéb miatt, azért nem kell nekünk még terroristicai rendszerhez nyúlunk. — Nem kell egynehány vigyázatlan szóért becsületos családapát elkárhozhatni. A terroristicai kormány a francziáknál Robespierre alatt szétbomlott, Windischgrätz puskapor és golyó általi kivégeztetés-rendszere hasonlóképen.

Többet vétkezett a plébános és a kapitány: mégis hon léteznek.

Ennélfogva véleményem az, hogy hirlapokban vagy köziratban Jonicznak házáat és városunkbai szabad visszatérhetése mondassék ki.

Bajai.

Pest majus 24. 1849.

Szomorú eseménynek voltunk tegnap szemtanúi a hadi főtanoda (Judoiceum) épületében levő beteg honvédek egyike eszméletlen futott ki a folyosóra és a harmadik emeleti ablakról a kövezetre bukott, szétzúzatva minden izében Megbocsájtathatlan hanyagsága az illetőknek. Szívöl örvendünk Meszlényi Zsuzsánna fő apolóigazgató-néknak tegnapi megérkezésének, kinek erélyessége a kórházi hanyagságot száműzendi. Sz.

Pest majus 24. 1849.

Pótlólag Buda visszavételéhez írhatjuk, hogy a derék 47. zászlóalj kapitánya Hertelendy Kálmán lövé meg Hentzit, s maga is könnyű sebet kapott, az első nemzeti zászlót pedig ugyanezen seregbeli honvéd Püspöky Grácián tüze ki a bástyára, s jutalmul hadnagyságot és 1000 p. ftot nyert.

— Pest városa hatósága Buda elfoglalásánál elesett vitézeinkért minden egyházainkban isteni szolgálatot rendelvén, az ágostai h. v. egyházban az szombaton majus 26. délelőtti 10 óraker fog tartatni, következő nap pedig 11 óraker ugyanott függetlenségünk kimondása fog megünnepeltetni.

— Városunkban tegnap este óta azon hírszárnyal, hogy Dembinszki hadtestével Galliáziába nyomult. Továbbá hogy a török udvar részéről segítségajánlás jött Debreczenbe. — Külföldi hírek, hogy a Rajna mellett Coblenz és Ehrenbreitstein roppant porosz várak a nép kezében vannak. Az őrsereg leölé tiszteit, s a néppel egyesült. Hogy a rastadtí várban megtörtént bizonyos.

— Hogy kávéházakat a mulatságon kívül más nemesebb célra is használhatni, megmutatá Csitzmanczay Pál itteni kávé, ki kávéházában 206 ft. 30 kr. gyűjte váltóban sebesülteink eny-

hitésére, az összeg már Hajnik Pál kezében van. A derék adakozók nevei itt következnek:

Ifj. Csitzmanczay P. kávéh. tulaj. 100 f. v. Csitzmanczay József 10 f. v., idős Csitzmanczay Pál 25 f. v., F. S. 4 f. v., Reitperger Antal 5 frt. 30 kr. v.; Ernyősy Lajos 2 frt 30 kr. v., Kren József 12 frt 30 kr. v.; Bauer Károly 2 frt 30 kr. v.; Helfenstein Mátyás 2 frt. 30 kr. v.; Zsíros István 2 frt 30 kr. v.; Streiling Bertalan 5 frt. v. Lindmajer Mátyás 12 frt 30 kr. v.; Legényi Lajos 2 frt 30 kr. v.; Szabó József 2 fr. 30 kr. v.; Zsigmond Mihály 2 frt 30 kr. v.; H. 12 frt 30 kr. v.; összesen 206 frt 30 kr. váltó.

— Idősebb és ifjabb Oesterreicher Regina asszonyságok sebesülteink számára egy esomó tétet s fehérműt küldtek szerkesztőségünkhez.

— Tegnap délután a budai várban nagyszerű katonai ünnep volt. Görgel kiosztá a Buda bevételeinél szerzett érdemeleket. Az ünnepély jelentősége, s a vezér lelkes szavai magasztos érzelmekkel tölték el a résztvevők, mint a nézők kebleit. Annyi százados fenállása óta Buda nem volt illy nemzeti jelenet színhelye.

— Legújabb hírek szerint Bem altábornagy Arad és Péterváradról hozatott ostromágyúkat, mellyekkel azóta az erősen elzárt Temesvár lövetését már meg is kezdé.

Megtalált tárcza!

Rósa Lajos elvesztett tárczáját átveheti Ujlakon 346-dik szám alatt Gerstner-féle kávéház mellett.

Buda bevételekor sebesült HONVÉDEK RÉSZÉRE.

Nemzeti színház.

Pest, csütörtökön, majus 24-kén, 1849.

BENYOVSZKY,

vagy:

A kamesatkai száműzöttek.

Eredeti opera 3 felv. Kotzebue után írta K. R. Zenéjét szerette Doppler F., a színházi zenekar tagja.

Az első felv. előfordulandó mazurka-tánczot előadják: Erharth-Kurz Ant. és Sári Fáni.

Rendező: Szerdahelyi.

Személyek:

Nilao, Kamesatka kormányzója	Köszeghi.
Afanasia, leánya — — —	Hollósi K.
Feodore, Afanasia gyermekkori barátjánca és társalkodónca	Hubenainé.
Fedrovics Iván, kozákok hettmanja — — —	Benza.
Benyovszky,)	Farkas Károly.
Krustikov,) száműzöttek a hettman szolgálatában —	Füredi.
Kudrin,)	Bognár.
Szolga — — —	Boldog.

Kozákok, bolscheretzki és tigili száműzöttek. Kamesatkai nép. Történethely: Bolscheretzki, Sibiériában. 1771.

A jótékony ezél tekintetéből a mai előadást a közönség figyelmébe ajánlja az igazgatóság.